

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ה - פרשת חיי שרה תשפ"ה

יום ראשון

מיתת הגוף - תקומת הנשמה

לכל אחד יש גוף ונשמה, הנשמה של כל יהודי היא רוחנית, ומקורה מן העליונים. היא יודעת את הקב"ה, יודעת מה באמת טוב לעשות בעולם הזה - תורה ומצוות, ולעומתה הגוף נברא מן התחתונים, הוא רוצה ללכת אחרי תאוות ורצונות פחותים וגשמיים, ולכן צריך לכפות את הגוף שיקשיב לקול הפנימי של הנשמה, ילך אחרי רצון הנשמה ולא אחרי התאוות.

מין 'אביר יעקב' רומז בספרו 'פיתוחי חותם' את הניסיונות של הנשמה לגרור את הגוף לרצון ה', ולא שיהיה חלילה להיפך:

רבינו 'אביר יעקב' מקדים ומבאר, שהדרך היחידה לעסוק בתורה ובמצוות ולנצח את תאוות הגוף, היא שאדם יעשה את עצמו כמו 'מת' בעולם הזה, כמו שאומרים חז"ל במסכת ברכות על הפסוק בפרשת חוקת 'זאת התורה אדם פּי ימוּת בְּאֵהָל' - 'אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה', כי אם אדם זוכר שהוא הולך למות ולהיות עפר, כבר לא יעניינו אותו תאוות העולם הזה.

וזה מה שאנחנו מתפללים בבקשות שבסוף תפילת שמונה עשרה 'ונפשי כעפר לכל תהיה', שנרגיש כאילו אנחנו כבר עפר מזמן, וכך נצליח להתגבר על היצר הרע. ואלו הם החיים האמיתיים. אבל לעומת זאת הרשעים, שלא מתגברים בכלל על תאוות הגוף, נקראים 'מתים', כמו שאמרו חז"ל 'רשעים, אפילו בחייהם קרויים מתים', בגלל שהנשמה בורחת מהם כבר בחייהם.

נמצאנו למדים, שיש שני סוגי מתים בעולם הזה: הצדיקים שרק מחשיבים את עצמם כמו מתים, והרשעים שבאמת נקראים 'מתים'. והנשמה כמובן שמחה רק עם המיתה הראשונה,

רק אם אדם מחשיב את עצמו כמו מת, וזה הכוונה 'וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוֹ', מתי יש לאברהם - לנשמה תקומה בעולם, 'מעל פני מתו', שהוא מסתכל על הגוף כמו דבר מת.

יום שני

קבורת הגוף - תקומת הנשמה

אתמול דיברנו שהדו שיח של אברהם עם בני חת הוא רמז לנשמה, שרוצה שהאדם יסתכל על עצמו כמו מת בעולם הזה, וכך יצליח להתגבר על התאוות.

ממשיך מין 'אביר יעקב' ורומז עוד את הפסוק בהמשך:

'וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חַת' - הנשמה מדברת אל האיברים של הגוף, שאם יש בהם 'חת' מלשון 'וַיְהִי חֲתַת אֶלְהִים', כלומר, אם יש בהם פחד מהקב"ה, יקשיבו לה: 'לאמור', שיחשיבו את עצמם כמו מתים, וכך תרוויח הנשמה מצוות ומעשים טובים.

ואומרת הנשמה לאיברים: 'גַּר וְתוֹשֵׁב אֲנֹכִי עִמָּכֶם', אפילו ששנינו - גם אני וגם אתם - נראים כמו 'תושבים' בעולם הזה, אבל האמת שאנחנו רק 'גרים', ורק אם נזכור את זה, נצליח באמת לחיות חיים אמיתיים בעולם הבא.

ושוב חוזרת הנשמה ואומרת: 'תָּנוּ לִי אַחֲזַת קֶבֶר עִמָּכֶם', שצריך להתנהג כבר בחיים כאילו אנחנו בקבר, ואז אם 'וְאֶקְבְּרָה אֶת מֵתֵי מַלְפָּנַי', אם נסתכל על עצמינו 'לפני המיתה' כאילו אנחנו כבר קבורים, נזכה לחיים האמיתיים והנצחיים בגן עדן.

ואם אדם זוכה 'וַיַּעֲנוּ בְנֵי חַת', זה הגוף, 'אֶת אַבְרָהָם' זו הנשמה, ואומרת: 'שְׂמַעֲנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אֲתָה בְּתוֹכֵנוּ', שהגוף מסכים שהעיקר זו הנשמה, ולכן בְּמִבְחָר קְבִירֵנוּ קֶבֶר אֶת מֵתְךָ, ואנחנו מוכנים לעשות את עצמינו כמו מתים בקבר.

אז, 'וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאָרֶץ

לְבְנֵי חַת', הנשמה שמחה מאד, מודה ומשתחוה לגוף על זה שהוא מוכן לבטל את עצמו בעולם הזה, בשביל לזכות את הנשמה בחיי העולם הבא.

יום שלישי

מלחמת היצר - תקומת הנשמה

אתמול דיברנו על מה שמרמז מין 'אביר יעקב' בפרשת קניית מערת המכפלה, על הגוף שמוכן לבטל את עצמו בעולם הזה, בשביל לזכות לעולם הבא, היום נראה כיצד הנשמה מייעצת לגוף איך לעשות את זה.

'וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חַת', אברהם, זו הנשמה, מדברת 'לבני חת', אלו האיברים שפוחדים מהקב"ה, שלכן מוכנים להיות כמו מתים בעולם הזה ולא לרדוף אחרי התאוות, אבל עדיין הם צריכים לדעת איך עושים את זה.

וכאן באה הנשמה ליעץ לאיברים ואומרת להם: 'אִם יֵשׁ אֵת נַפְשְׁכֶם לְקִבֹר אֶת מֵתֵי מַלְפָּנַי' - אם אתם באמת רוצים לקנות את השלימות האמיתית, ולהיות כמו מתים בעולם הזה שמנותקים מתאוות, עוד לפני הקבורה - לפני שמתים באמת, 'שְׂמַעֲנוּ וּפְגַעֲנוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צַחֲרִי', 'עפרון' הוא רמז על התגברות התאוות, כמו שדורשים חז"ל בילקוט שמעוני על הפסוק 'מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב' - 'אלו בחורים שבישראל', שכוּבֵשִׁים את יצרם מפני הבורא, ש'עפר' מלשון עֵפְרָיִם, איילים צעירים שמלאים בחום התאוה.

ו'בן צוחר' רומז ליצר הרע, שהוא זה שמגביר את התאוה, 'צוחר' אותיות 'רוצח', שזה יצר הרע כמו שאומרים חז"ל 'הוא יצר הרע הוא מלאך המוות', ו'עפרון' היא התאוה, היא 'בן צוחר' היא נולדת מהיצר הרוצח.

ויש חובה לקיים 'פְּגַעֲנוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צַחֲרִי', כלומר, לעמוד מולו בכח גדול ולפגוע

בו' - להילחם עמו, ואז **וַיִּתֵּן לִי אֶת מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לֹא**, 'מערת המכפלה מרמזת על שני קברים - שתי מיתות, שהרשעים מתים פעמיים, גם בעולם הזה הם נקראים 'מתים', והם גם מתים בעולם הבא, וצריך לקחת מידי 'עפרון בן צוחר' מידי היצר הרע את מערת המכפלה - את שתי המיתות האלה, ולא לתת לו את הרצון שלו שהאדם ימות פעמיים.

יום רביעי

ביטול התאוה - תקומת הנשמה

אתמול דיברנו על מה שצריך להגיד 'לעפרון בן צוחר' שיש לו את 'מערת המכפלה', שזה הוא רמז על היצר הרע שמנסה להרוג את האדם פעמיים, גם מיתה בעולם הזה שרשעים בחייהם קרואים מתים, וגם מיתה לעולם הבא.

בהמשך לזה, מוסיף מרן 'אביר יעקב' ומרמז איך צריך להסתכל על התאוה. ודורש זאת בפסוקי הפרשה:

אֲשֶׁר בִּקְצָה שְׂדֵהוּ, תאוות העולם נקראות 'שדה', שאדם חושב שהוא יכול להסתובב בו ברוגע, ולעשות כל מה שהוא רוצה, כמו שדה שאפשר לחרוש ולקצור, לזרוע ולנטוע.

אבל האמת שהתאוה היא לא 'שדה', אלא 'בקצה השדה' - מחוץ לשדה שזה העולם, שהעולם לא נקרא 'שדה' בגלל שאפשר לעשות בו כל מה שרוצים, אלא בגלל שהעולם הזה הוא כמו 'חורבה' בלי קיום, ושדה רומז לזה, כמו שכתוב על ירושלים בזמן החורבן 'ציון שדה תחרש'.

וכמה שהעולם נקרא 'שדה' - 'חורבה', התאוה היא עוד יותר רחוקה, היא 'בקצה השדה', ומי שהולך אחרי התאוות יוצא לגמרי מהעולם, ולכן ממשיכה הנשמה ואומרת: **בְּכֶסֶף מֵלֶא יִתְנַה לִי**, 'כסף' מלשון 'כיסופים ורצונות', שההנאה האמיתית היא רק בעולם הבא, ולכן ימסור את כל הרצונות לידי הנשמה, שתכסוף ותרצה רק תורה ומצוות.

וכך על ידי שאדם יזכור ויכסוף לשכר הניצחני בעולם הבא, יצליח לקיים **בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזֵת קִבְרִי**, שכמו שהגוף נקבר באדמה אחרי שהאדם נפטר, כך

יקבור את התאוות והרצונות הלא טובים שלו באדמה עוד לפני שהוא נפטר, כבר בחיים.

ואז יזכה למה שאמר הנביא ישעיה **וְהִשְׁבִּיעַ בְּצִחְצִיחוֹת נַפְשָׁךְ וְעַצְמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ**, שבעת תחיית המתים יקומו לתחייה גם הנשמה שלו, וגם הגוף שלו. הנשמה שתמיד היתה קדושה, וגם הגוף, בגלל ששיעבד אותו לרצון הבורא, נהיה קדוש.

יום חמישי

מנחה וסעודת ליל שבת

כאשר אליעזר עבד אברהם הלך לחרן למצוא אשה ליצחק, הוא ידע שהרבה מקטרגים יעמדו לו בדרך וינסו להפריע לשידוך הקדוש בין יצחק לרבקה שמהם עתידים לצאת עם הקודש - בני ישראל, ולכן לקח איתו שמות קדושים שיגנו עליו.

כתב על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', שלא רק שמות קדושים לקח איתו, אלא גם עשה כל מיני פעולות שיוזכרו את הזכויות של יצחק, וכך יצליח לעשות את השליחות שלו כראוי.

כידוע, שלושת הסעודות של שבת מכוונות כנגד שלושת האבות, סעודת הערב - סעודת ליל שבת, היא כנגד יצחק, סעודת יום שבת היא כנגד אברהם, וסעודה שלישית היא כנגד יעקב.

ידוע גם ששלושת התפילות שמתפללים כל יום הם כנגד שלושת אבות, וכל אחד מהם תיקן תפילה אחרת, אברהם תיקן את תפילת שחרית, יצחק תיקן את תפילת מנחה, ויעקב תיקן את תפילת ערבית.

ובודאי שאליעזר עבד אברהם ידע את כל זה, כמו שכתוב בפרשה **וְכָל טוֹב אֲדַנְיוּ בְּיָדוֹ** ואין 'טוב' אלא תורה, ולכן ידע גם את סודות התורה האלו.

ולכן, כאשר בא לחרן, התכוין לעורר את הזכויות האלו שכנגד יצחק, סעודת ליל שבת ותפילת המנחה, וזה מה שכתוב כשבא לחרן: **אֶל בְּאֵר הַמַּיִם לְעַת עָרְבִי**, ראשי התיבות של המילים האלו עולים בגימטריא 'המנחה' [מאה ושמונה], וזהו הרמז לתפילת המנחה.

וגם את סעודת ליל שבת רימז בפסוק

לְעַת צֵאת הַשָּׁבָת, 'השָׁבָת' אותיות ה"א שב"ת, ו'לעת צאת' זה הזמן שהשבת יוצאת ממקומה בשמים ומגיעה לארץ, שאז אוכלים את סעודת ליל שבת.

והסיבה שסעודת ליל שבת נקראת כאן 'ה"א שבת', לרמז על גודל מעלת הסעודה הזו, שמתקנים בה את האות ה"א שהיא ספירת המלכות.

יום שישי

הקניינים האמיתיים

לאברהם אבינו היו שמונה ילדים, יצחק וישמעאל המפורסמים, ועוד ששה ילדים בני קטורה, שהיא הגר, כמו שרש"י מצטט מדברי חז"ל. וכמוהו הבן האמיתי שלו, שהוא נחשב ממשיך הדרך שלו, וזהו יצחק אבינו, ולא שאר הבנים, כמו שהתורה אומרת: **כִּי בְּיִצְחָק יִקְרָא לָהּ זָרַע**, שרק יצחק ייחשב לזרע אברהם.

אבל למרות שרק יצחק נחשב לזרע שלו, בכל זאת הוא לא הזניח את שאר הילדים.

וכן מובא בסוף הפרשה, טרם פטירת אברהם אבינו, שהתורה אומרת **וַיִּתֵּן אֲבִרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, וְלִבְנֵי הַפִּילֵגְשִׁים אֲשֶׁר לְאֲבִרָהָם נָתַן אֲבִרָהָם מִתְּנַת**, שלא דאג רק ליצחק, אלא נתן מתנות ופרנס גם את כולם.

שואל על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' (פרשת האזינו), אם אברהם אבינו נתן **אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק** כמו שכותבת התורה, איך נתן גם מתנות גם לשאר הבנים בני קטורה, הרי כבר נתן הכל ליצחק, ולא נשאר לו כלום מה לתת להם.

אלא מסביר רבינו 'אביר יעקב', חייבים לומר ש**כָּל אֲשֶׁר לוֹ** לא הכוונה לדברים גשמיים, אלא רק דברים רוחניים אמיתיים - אלו סודות התורה שהתגלו לאברהם שהעביר ולימד אותם את יצחק, כי רק אלו היו הקניינים האמיתיים של אברהם אבינו שאת כולם העביר ליצחק, ולא קנייני העולם הזה המדומים שאותם העביר לשאר הבנים שלא ממשיכים את הדרך שלו.

רמז לכך מביא רבינו 'אביר יעקב', שהמילים 'את כל אשר לו' עולות בגימטריא [עם שני כוללים] כמו המילים **אֶלֶין רָזִין דְּאוֹרְיִיתָא** [שניהם תשע מאות ותשעים].

